

STOWARZYSZENIE SPOZA

Raport ewaluacyjny projektu
„Poczuj, doświadcz - zrozum, zaakceptuj”

Opracowanie: Ewelina Wildner

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

Grudzień 2014 r.

Spis treści

Cele ewaluacji.....	3
Metodologia	5
Wyniki ewaluacji.....	6
Zainteresowanie warsztatami	6
Czas trwania warsztatów.....	7
Użyteczność warsztatów	7
Wnioski i rekomendacje	8

Cele ewaluacji

Głównym celem ewaluacji projektu „Poczuj, doświadcz - zrozum, zaakceptuj” jest zbadanie **użyteczności projektu** z punktu widzenia uczestników projektu. Uczniowie oceniali warsztaty względem tego, czy byli zadowoleni z udziału w nich, a w szczególności:

- Czy warsztaty były ciekawe?
- Czy warsztaty nie były zbyt długie lub zbyt krótkie?
- Czy wiedza zdobyta w czasie warsztatów będzie dla nich przydatna w życiu codziennym?

Celem ewaluacji będzie również **wypracowanie rekomendacji co do przyszłych edycji projektu, tak aby realizować ten projekt lepiej.**

„Poczuj, doświadcz - zrozum, zaakceptuj” to projekt edukacyjno-wychowawczy dla młodzieży rozwijający postawy otwartości, akceptacji i empatii wobec osób z niepełnosprawnością. Projekt opiera się na założeniu, że młodzi ludzie poprzez doświadczenie, jak to jest być osobą z niepełnosprawnością oraz poczucie, z jakimi trudnościami i ograniczeniami muszą się na co dzień zmierzyć takie osoby, mają możliwość wykształcić w sobie postawy otwartości i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością. Adresowany jest do młodzieży z terenu Warszawy w wieku szkolnym (4-6 klasa szkoły podstawowej).

Realizatorzy postawili sobie za cel osiągnięcie następujących celów:

Cel główny: rozwijanie postaw otwartości, akceptacji i empatii wobec osób z niepełnosprawnością

Cele szczegółowe:

- przekazanie młodym ludziom rzetelnych informacji o niepełnosprawności, ze szczególnym uwzględnieniem niepełnosprawności związanej z dysfunkcjami narządu ruchu, narządu słuchu i narządu wzroku,
- doświadczenie przez uczestników trudności z porozumiewaniem się, słyszeniem, widzeniem, poruszaniem się,
- dostarczenie uczniom wiedzy na temat trudności i ograniczeń, z jakimi spotykają się osoby z niepełnosprawnością,
- przećwiczenie zasad savoir-vivru wobec osób z niepełnosprawnością.

W czasie trwania projektu uczniowie uczestniczyli w warsztatach pt. "Jak to jest być osobą z niepełnosprawnością ruchową?" oraz "Jak to jest być osobą niewidomą lub niesłyszącą?" oraz otrzymali kalendarze na rok 2015 zawierające plakaty antydyskryminacyjne wykonane przez młodzież podczas poprzednich edycji projektu.

W projekcie brali udział uczniowie z wybranych klas z dwóch szkół: Szkoły Podstawowej Nr 32 im. Małego Powstańca w Warszawie oraz Szkoły Podstawowej nr 175 im. Heleny Marusarzówny w Warszawie.

Metodologia

Ewaluacja ma charakter ewaluacji ex-post, czyli prowadzone pod koniec realizacji projektu. Ewaluacja ma charakter ewaluacji wewnętrznej.

Zastosowano następujące metody badawcze:

1) ankieta audytoryjna wypełniana przez uczniów po każdym z warsztatów. Ankieta była dopasowana do możliwości poznawczych uczestników – była krótka (jedna strona) oraz zawierała elementy graficzne pomagające zrozumieć zastosowane w pytaniach skale. Użyto tzw. skal graficznych, gdzie oprócz opisu skali znalazły się również „buźki-emoticony” odpowiadające emocjom. W przypadku najmłodszych uczestników projektu – uczniów klas III zamiast kwestionariusza został zastosowany arkusz, na którym cała grupa przyklejała naklejki oceniające warsztaty.

Poniższa tabela pokazuje liczbę zebranych ankiet po przeprowadzeniu poszczególnych warsztatów w szkołach:

	Liczba ankiet	Liczba uczestników warsztatów	Response rate ¹
"Jak to jest być osobą z niepełnosprawnością ruchową?"	80	81	99%
"Jak to jest być osobą niewidomą lub niesłyszącą?"	78	78	100%

2) zebranie uwag i sugestii trenerów (część osób) – zbieranie uwag osób prowadzących warsztaty nt. kwestii organizacyjnych, zaangażowanie młodzieży oraz problemów, które wystąpiły.

3) zebranie uwag od przedstawicieli szkół – pomysły na zmiany w projekcie, tak aby kolejną jego edycję jak najbardziej dopasować do potrzeb uczniów.

4) analiza dokumentów projektu – m.in. wniosku o dofinansowanie, programów warsztatów i materiałów do warsztatów, kalendarza.

---

¹ *Response rate* to stosunek liczby uczniów którzy wypełnili ankietę do ogółu uczniów uczestniczących w danych zajęciach.

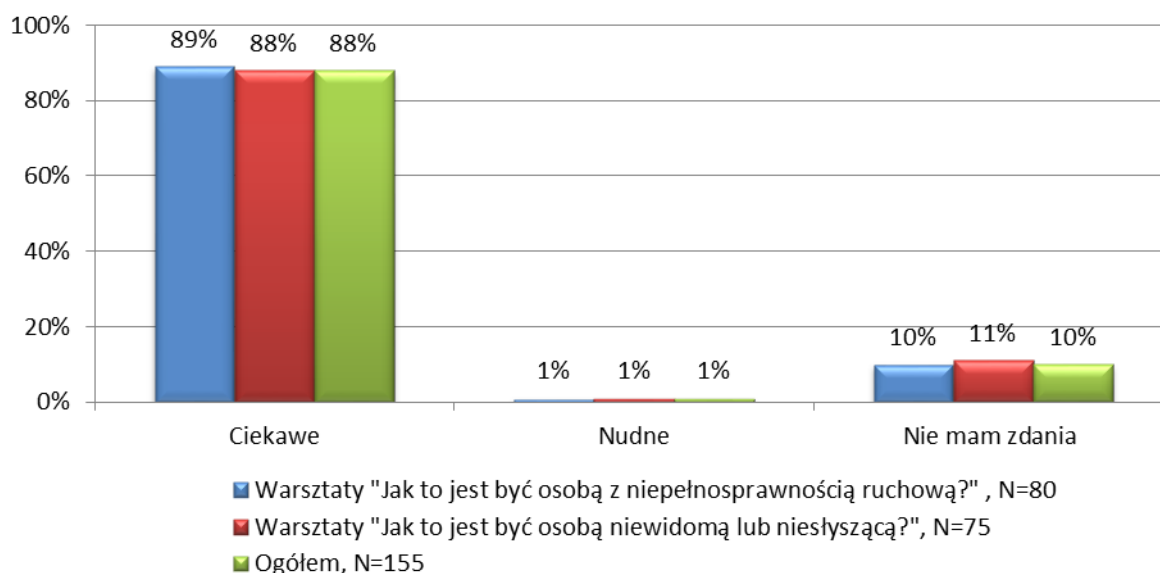
Wyniki ewaluacji

Zainteresowanie warsztatami

W opinii trenerów uczestnicy byli zainteresowani warsztatami. Oto niektóre z wypowiedzi: „dzieciaki super pracowały na zajęciach a i widać było, że wiele z nich wyniosły”, „Z sondażu ustnego przeprowadzonego wśród dzieci zdecydowana większość mówiła, że podobało się wszystko”.

Te obserwacje potwierdzają wyniki ankiety audytoryjnej przeprowadzonej po zakończeniu zajęć. Prawie 90% dzieci zaznaczyło odpowiedź, że warsztaty były ciekawe. Jedynie 1% z nich nudziło się na zajęciach a pozostali nie odpowiedzieli na zadane pytanie.

Wykres 1. Czy Twoim zdaniem dzisiejsze warsztaty były ...?

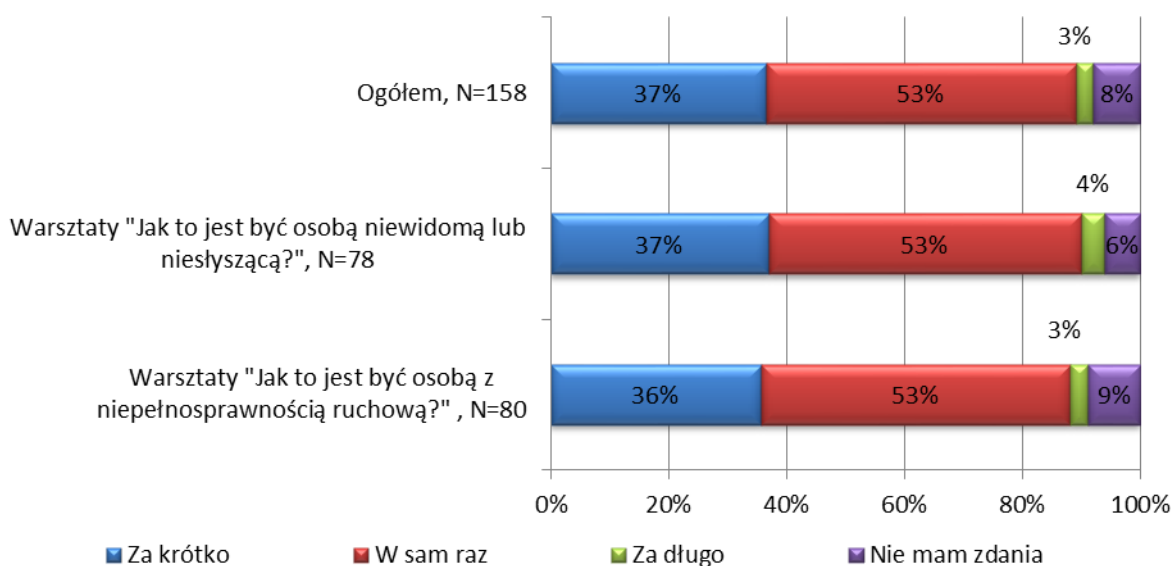
Na to, że warsztaty były dla uczestników interesujące może wpływać różnorodność metod zastosowanych podczas zajęć. Były to m.in. odgrywanie scenek, ćwiczenia w grupach polegające na dokończeniu zdań, rysowanie, zabawy, dyskusja zadania indywidualne i w grupach.

W opinii trenerek prowadzących zajęcia dzieciom najbardziej podobały się ćwiczenia, w których można było poczuć się jak osoba z niepełnosprawnością – przy pomocy kul lub wózka inwalidzkiego. Zainteresowaniem cieszyły się również historie osób z niepełnosprawnością. Jak określiła to jedna z trenerek: „historie osób niepełnosprawnych połączone z prezentacją zdjęć wciągnęły dzieciaki, słuchały z otwartymi buziami”.

Czas trwania warsztatów

36% uczestników warsztatów nt. niepełnosprawności ruchowej oraz 37% uczestników warsztatów nt. dysfunkcji wzroku i słuchu uznało, że zajęcia były za krótkie. Ok. połowa badanych uznało, że ich czas trwania był „w sam raz”. Pojedynczy uczniowie uznali, że warsztaty były zbyt długie.

Wykres 2. Czy Twoim zdaniem dzisiejsze zajęcia trwały ...?

Ocena czasu trwania warsztatów jest zbieżna z pozytywnymi odpowiedziami dzieci na pytania dotyczące tego, czy warsztaty były interesujące, oraz czy była dobra atmosfera. Uczestnicy, którzy nudzą się podczas warsztatów zazwyczaj wskazują, że trwają one zbyt długo.

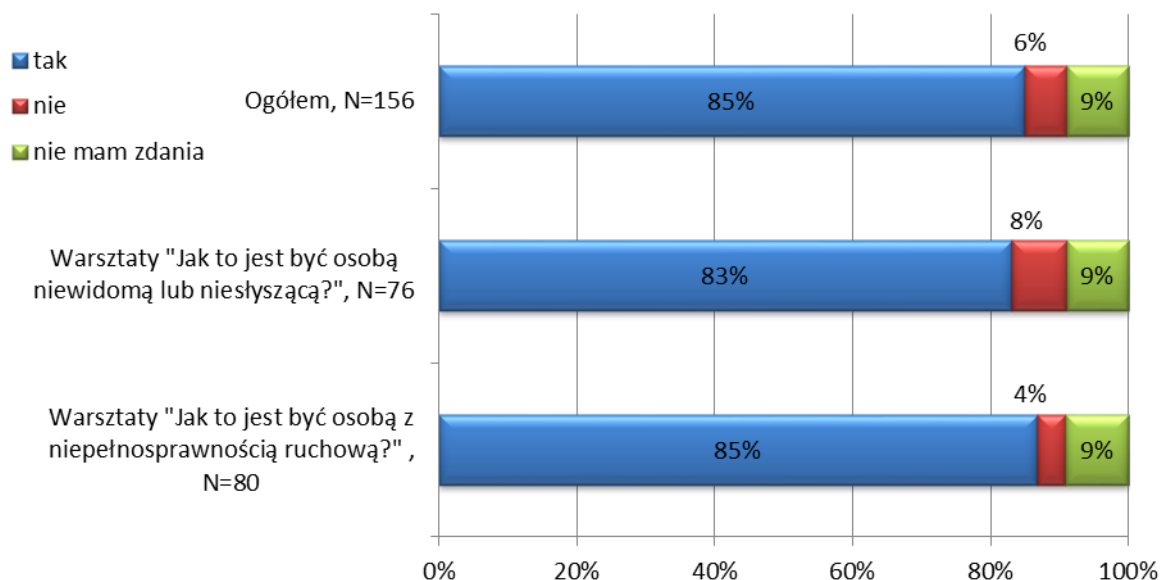
Wydłużenie czasu zajęć postulowali trenerzy. Oto wypowiedź jednej z osób prowadzących warsztaty: „Zajęcia mogłyby być dłuższe o godzinę bo ledwo się wyrabiałyśmy a nieraz brakowało czasu na wszystko”. Należy zwrócić jednak uwagę, że wygospodarowanie dodatkowej godziny na zajęcia może spotkać się z oporem ze strony szkół i nauczycieli. Już przy obecnych czasie trwania warsztatów (3 godziny dydaktyczne) szkoły starają się zaplanować zajęcia tak, aby uczniowie „stracili”, jak najmniej lekcji.

Użyteczność warsztatów

Ponad 80% uczestników zajęć pt. „Jak to jest być osobą niewidomą lub niesłyszącą?” oraz warsztatów „Jak to jest być osobą z niepełnosprawnością ruchową?” przyznała, że treści przekazywane podczas zajęć będą przydatne w życiu codziennym. Poniżej znajduje się wykres, który

pokazuje rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy Twoim zdaniem informacje z dzisiejszych zajęć są przydatne w codziennym życiu?"

Wykres 3. Czy Twoim zdaniem informacje z dzisiejszych zajęć są przydatne w codziennym życiu?

Trenerzy proponowali następujące zmiany w treści przyszłorocznych warsztatów, tak aby były one jeszcze bardziej skuteczne:

- „Moja propozycja jest taka by zastanowić się nad wprowadzeniem na ostatnią godzinę osoby niepełnosprawnej np. niewidomej, na wózku inwalidzkim - dzieci mają mnóstwo pytań a konfrontacja z osobą dotkniętą niepełnosprawnością, wysłuchanie jej historii, najbardziej zapada w pamięć”.
- „Myślę że, dobrym pomysłem byłaby organizacja jakiś wspólnych zajęć z osobami niepełnosprawnymi, tak aby nie była to czysta teoria, bo pomimo warsztatów, nadal jest to teoria. Tytuł np. „spotkaj się z niepełnosprawnością” czy cos takiego.”

Wnioski i rekomendacje

Przeprowadzona ewaluacja projektu pokazuje, że został on przeprowadzony w sposób użyteczny dla uczestników. Uczniowie ocenili warsztaty jako ciekawe, docenili dobrą atmosferę na zajęciach. W ich odczuciu warsztaty nie były zbyt długie i są przydatne. Pozytywnie opinie o przeprowadzonych warsztatach wypowiadały się również trenerki prowadzące zajęcia.

Rekomendacje (do wdrożenia w kolejnych edycjach projektu):

- Rozszerzenie zajęć o spotkania z osobami z niepełnosprawnością (w ramach warsztatów lub organizacja oddzielnych spotkań). Uczniowie mieliby możliwość zadania nurtujących je pytań i uzyskania odpowiedzi. To pozwoli na pokazanie pozytywnego przykładu osoby z niepełnosprawnością (np. osoby, która pracuje lub studiuje, ma ciekawe zainteresowania i pasje, jest samodzielna itd.). Sprawí, że projekt będzie jeszcze bardziej praktyczny i użyteczny dla odbiorców,
- Rozszerzenie grupy docelowej projektu. Postulatem szkół było włączenie w projekt również młodszych dzieci. Mimo, że projekt zakładał dotarcie do uczniów 4-6 klasy szkoły podstawowej, pilotażowo warsztaty zostały przeprowadzone w dwóch klasach trzecich. Na podstawie tych doświadczeń można stwierdzić, że warsztaty te mogą być również prowadzone wśród młodszych dzieci, np. w klasach 1-3.

Proponowane zmiany powinny zostać uwzględnione podczas kolejnych edycji projektu, podczas pisanie wniosku o dofinansowanie.